

21 501-02 Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken
29 279 Rechtsstaat en Rechtsorde

Nr. 3034 minister van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 januari 2025

Mede namens de minister van Justitie en Veiligheid, de minister van Binnenlandse Zaken, de staatssecretaris Rechtsbescherming en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, deel ik hierbij met uw Kamer de Nederlandse inzending op de vragenlijst van de Europese Commissie (hierna: de Commissie) in het kader van de toetsingscyclus voor de rechtsstaat 2025.

In het jaarlijkse rechtsstaatrapport doet de Commissie verslag van de rechtsstatelijke situatie in de Europese Unie als geheel en in de lidstaten afzonderlijk aan de hand van vier pijlers: 1) justitieel stelsel, 2) corruptiebestrijding, 3) pluriformiteit en vrijheid van de media en 4) andere institutionele kwesties die verband houden met *checks and balances*. Het rapport vormt de basis van het rechtsstaatmechanisme: een instrument waarmee de rechtsstaat in de Unie preventief en structureel gemonitord wordt om in een vroeg stadium eventuele problemen in de Unie te kunnen identificeren, te bespreken en gezamenlijk tot oplossingen te komen.

In de vragenlijst wordt de lidstaten gevraagd welke stappen er worden genomen om opvolging te geven aan de aanbevelingen uit het landenhoofdstuk van het rechtsstaatrapport van 2024. Ook wordt lidstaten gevraagd om significante ontwikkelingen op rechtsstatelijk gebied te melden ten opzichte van de beantwoording van de vragenlijst die in januari 2024 bij de Commissie werd ingestuurd.¹ De Commissie gebruikt sinds dit jaar een meer gestroomlijnde vragenlijst met indicatoren. Daarnaast zal aan het rechtsstaatrapport van 2025 een interne marktdimensie worden toegevoegd. De Commissie heeft daarom een achttal nieuwe vragen opgenomen over rechtsstatelijke kwesties die van invloed zijn op ondernemingen, in het bijzonder kleine en

¹ Zie Kamerstuk 21 501-02, nr. 2797.

middelgrote ondernemingen, met grensoverschrijdende activiteiten.²

In de beantwoording van de vragenlijst is rekening gehouden met wat Nederland voorgaande jaren reeds indiende, en wordt nader ingegaan op de aanbevelingen die Nederland in 2024 ontving.³

Het (virtuele) landenbezoek van de Commissie aan Nederland zal plaatsvinden op 13 en 14 februari 2025, waarbij de Commissie op ambtelijk niveau zal spreken met de meest betrokken vakdepartementen en met relevante beroepsorganisaties die actief zijn op het terrein van de rechtsstaat. De Commissie is voornemens om, op basis van onder meer de verkregen input, het rapport in juli 2025 te publiceren. Vervolgens worden de horizontale ontwikkelingen op het gebied van de rechtsstaat in de EU tijdens de jaarlijkse rechtsstaatdialoog in de Raad Algemene Zaken besproken. De landenhoofdstukken worden tijdens landenspecifieke dialogen in de Raad Algemene Zaken besproken. De eerste landenspecifieke dialoog van 2025 staat geagendeerd op de Raad Algemene Zaken van 28 januari a.s. Daarnaast is de verwachting dat, in lijn met de Nederlandse inzet, ook dit jaar thematische onderwerpen uit het rapport bij de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken aan de orde komen. Het kabinet blijft zich er voor inzetten dat het rechtsstaatsrapport ook in deze vakraad op structurele basis wordt besproken.

De minister van Buitenlandse Zaken,
Caspar Veldkamp

² De toevoeging van een interne markt dimensie werd op 18 juli 2024 aangekondigd in de politieke beleidslijnen voor de nieuwe Commissie 2024-2029.

³ Zie ook de kabinetsreactie op het rechtsstaatsrapport 2024, Kamerstukken 21 501-02 en 29 279, nr. 2953.